

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 18-08-39556 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

לפני: כבוד השופט גיא הימן

התובעת: עו"ד אירוס ברנד

נגד

הנתבע: אהוד אירוס

בשם התובעת: עו"ד רון לוינטל
בשם הנתבע: עו"ד שלומי חיימוב

פסק-דין

1. תביעה בלשון-הרע אשר יש, לדעתי, לקבל באורח חלקי הן מצד-העילה והן בהיבט של שיעור-הפיצוי, שנתבע ללא צורך בהוכחתו של נזק. נושא-התביעה הם שני פרסומים, כהגדרתם בסעיף השני לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965, שפרסם הנתבע על אודותיה של התובעת. לנתבע לא היה קשר אישי לתובעת. היא ייצגה את רעיתו לשעבר בהליכים מולו בבית-המשפט לענייני-משפחה. בכל זאת מצאה עורכת-הדין ברנד את עצמה, על לא עוול בכפה, מותקפת אישית בידי-הנתבע.

פרסום I: מסרון פוגעני

2. הפרסום הראשון היה הודעת-מלל, ששלח הנתבע לגרושתו במה, שנחזה להיות יום 10.4.2014 (בכתב-התביעה נכתב: 9.5.2014), ביישומון וואטסאפ. איש, זולת השניים, לא היה חלק מן ההתכתבות הזו. היא נשלחה פעם אחת, בהודעה חריפה ומתוחה בין בני-הזוג לשעבר, שנגעה לעניינים האישיים אשר בינם. כחלק מן ההודעה הזו מצא הנתבע בלבו מקום להרעיף על התובעת מבחר רציף של פנינים פוגעניות. לא פחות משהו ביטויים שהם לשון-הרע, לפי יותר מחלופה אחת שבסעיף הראשון לחוק איסור לשון-הרע, אפשר לספור בתכתובת הזו. הרי היא (כמעט) בלשונה:

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

"אין פה ויכוח, זה ההסכם ואלה העובדות.

[...]

סבבה, את הולכת ככה, סגור.

לי נמאס, כל האנשים שנותנים לך עצות שגויות
יתקפלו בסוף.

אני לא מגיע אלייך מחר.

[...]

עד תום הבירור המשפטי אין כסף.

[...]

חחח [את] פשוט הזויה... תעבירי את ההודעות
לעורכת הדין סוג ד' שלך בקבוצה בווטסאפ...
פחחחח... רמה של שוק!

זהו, נשרפו הגשרים! עכשיו תראי מה זו מלחמה!

[...]

ועורכת הדין שלך, הורסת המשפחות שמגדלת ילד
ממזר גם תיתן את הדין על השקרים שלה...

[...]

ושלא נדבר על היצורה שמייצגת אותך... אני כבר
אספר לך כמה דברים שאת לא יודעת בהזדמנות...
אני את הבירורים שלי כבר עשיתי... " (הנספח
הראשון לתצהיר-התובעת. בסוגריים מרובעים
הושמטו פרטים אישיים ואינם נחוצים להכרעה זו).

עינינו הרואות: עורכת-הדין סוג ד'; הורסת משפחות; שמגדלת ילד ממזר; שתיתן את
הדין על שקריה; יצורה; שבירור העלה פרטים שליליים על אודותיה. חשוב היה לי להביא את
הדברים בהקשרם בטקסט אך גם בלשונם, משום שהם מעלים שלוש מסקנות: ראשית, הם נכתבו
כחלק משיח חריף וסוער בין בני-זוג מסוכסכים – שיח, שמטיבו נוטה להיות אמוציונלי, שלא
לומר אלים ופוגעני, ללא קשר לתובעת דווקא. שנית, הביטויים נאמרו כולם בהקשר של הסכסוך
הזה, אך, בד בבד, כללו הטחה של עלבונות ושל השמצות מהמישור האישי ביותר, שהתובעת
ספגה ללא צידוק; שלישית, הם המחישו את פגיעותם של עורכי-דין מייצגים ואת הצורך לפרוש
עליהם, ועל התפקיד שהם ממלאים, את הגנתו של המשפט.

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

המסרון – לשון-הרע

3. קל מאד לקבוע כי מסכת אחת זו של ביטויים פוגעניים, אחת אך מפורטת ו"עשירה", מקימה אחריות בלשון-הרע. כפי שכבר ציינתי, היסודות של פרסום ושל לשון-הרע מתקיימים באמור על פניו. לנתבע לא עומדת טענת-הגנה מבין אלו המנויות בחוק. טענת "אמת דיברתי" אינה מקיפה את ההתייחסות לבנה של התובעת – התייחסות קשה המתיימרת, ללא תוחלת, להביא עובדות כהויות. אלה הם כזבים. טענת-האמת אף אינה מקיפה את האמירה כי התובעת "הרסה" משפחות, ענין שבו יכל הנתבע, עד כמה שרצה, להוכיח בראיותיו שלפניי אך הוא לא עשה כן. אין היא מקיפה, עוד, את הטענה אשר שום ניסיון לא נעשה להוכיח גם אותה כי עורכת-הדין אינה מן השורה הראשונה של מקצועה. שנית, דבר מן האמור כאן לא נכתב בתום-לב. הוא נכתב במטרה מובהקת לכלות את זעמו של הנתבע בתובעת, כחלק מן הכעס שהופנה כלפי גרושתו ובניסיון להשחיר את פניה של עורכת-הדין. שלישית, הנתבע לא חיווה פה את דעתו על תכונותיה, כפי שהתרשם מהן, של התובעת. "יצורה" לא נכתב בהקשר כזה.

שיעורו הראוי של פיצוי

הנזק – לא ממוני

4. המסלול, שבו בחרה התובעת בתביעתה זו, לא חייב הוכחה של נזק. במה, שהובא בכל זאת לפניו של בית-המשפט, נהיר כי הפגיעה בה הייתה ממשית אך כולה – לא של ממון. משמיעתה של התובעת נהיר היה כי היא נפגעה ממשית מן הדברים, שלטענתה הובאו גם לידיעתם של גורמים שונים בבית-המשפט לענייני-משפחה והופעות בו הן לחם-חוקה. מאידך גיסא, הדברים נכתבו במחצית הראשונה של שנת 2014 והתובעת מצאה מקום להביאם בתביעה, שלא הוגשה קודם לחדש אוגוסט 2018. היא תלתה זו בכך, שמועד קודם לא התיישב עם תוכניותיה האישיות והמקצועיות:

"אני הגשתי נגדו תביעה כשהזמן היה נוח מבחינת כל היכולות שלי, מבחינת העבודה במשרד, מבחינת הזמנים שלי, מבחינת מה שהתאים לי באותו רגע, וזה מה שעשיתי. ארבע שנים [לאחר האירוע]. חיכיתי כי זה היה הזמן, מבחינתי, הכי נוח להגיש נגדו את התביעה" (פרוטוקול, בעמ' 28 ובעמ' 41 (השורות לא מוספרו)).

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

טעם זה הוא, כמובן, לגיטימי אך להשקפתי הוא גורע מעוצמתה הנטענת של הפגיעה שאירעה. טענתה של התובעת כי תכתובת זו הוליקה את גרושתו של הנתבע להפסיק את מלאכת-הייצוג – התבררה לא נכונה. התובעת עצמה נשאלה בחקירתה הנגדית: "אבל שנתיים אחרי זה היא המשיכה להיות איתך בהתקשרות" והשיבה: "נכון, נכון" (שם, בעמ' 32). רעיתו-לשעבר של הנתבע טרחה ובאה לבית-המשפט לפי הזמנה והעידה כי הרקע לסיומו של קשר-הייצוג היה אחר לחלוטין: החלטתה להעדיף פשרה בסכסוך רגיש כמו זה על פניו של המשך-ההתכתשות. העדה הוסיפה וסיפרה כי היא עצמה לא התרגשה במיוחד ממה שנכתב, וודאי שההתכתבות לא הביאה אותה לחשוב רעות על התובעת:

"אני לא התעמקתי בהודעות האלה מבחינתי. זה לא קשור לתיק שלי. זאת אומרת, זה עניין של [התובעת]. העניין של מה שהיה ביני ובינן [התובעת] לא קשור בצורה... ההליך שלי מול [התובעת] [ההחלטה על הפסקת-הייצוג] לא היה קשור בכלל בשום צורה ל[נתבע]. ההחלטה הייתה החלטה נטו שלי, מהלב שלי והיא זאת שהובילה אותי בכל הדבר הזה מבחינתי" (שם, בעמ' 77, 80 ו-81).

יישומון של מסרים מיידיים

5. ישנו, עוד, ענין-הפלטפורמה. הוא חורג מענינים הפרטני של הצדדים ויש לו השלכות-רוחב ממשיות. מחוקקיו של חוק איסור לשון הרע לא ראו בעיני-רוחם יישומונים של מסרים מיידיים כוואטסאפ ודומיו. הגישה לאמצעי-פרסום מרכזיים, ששיווה המחוקק ה"היסטורי" לנגד עיניו, הייתה לא אחת מסובכת, יקרה ולא בהישג ידם של רבים. בהתאם, פרסומה של לשון-הרע כרוך היה, לעתים רבות, במאמץ ובפעולה מורכבת יחסית. החוק, והפסיקה בעקבותיו, גזרו נדבכים מרכזיים בדיני לשון-הרע מן העובדה הזו. היום המצב הוא שונה לחלוטין וכמעט מיותר להכביר מלים על אודותיו. דומה כי המכשולים המרכזיים בדרכם של משגריהם של מסרונים הם אצבעות שמנות יתר-על-המידה, עיניים קהות מדי או רשת עמוסה באורח זמני. גברת על מכשולים שכאלה – פתוחה לפניך הדרך לשגר, במהירות-האור, כל מסר שהוא לכל מקום ובכל עת. המסרים הללו ניתנים לשכפול ולהעברה באורח קל לא פחות. לא אחת הם נעשים ויראליים. ניתן לשחזרם בקלות ניכרת ממציאתו של עיתון ובו נעטפו הדגים של אתמול.

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

ברם למטבעות של קלות ושל נגישות, הנעוצות בקדמה טכנולוגית זו, צד נוסף. הביטוי עצמו מאבד, לדעתי, מידת-מה מן המשקל החמור אשר מיוחס לו, הן בלבן של המתבטא והן בלב נמעניו. עבור השולח הודעת-המלל היא, פעמים רבות, לא יותר מהקשה חפוזה על מקשים מספר בלי מתן-הדעת עד תום לתוכן ולהשלכות האפשריות. לנמענים, בין עשרות הודעות-מלל, המתקבלות ביום אחד (אצל אחדים – בשעה אחת), הודעה כזו היא אחת מני רבות. בהכיר את אופיו של השיח ואת איכויותיו, במרכאות או שלא, וחזקה על כל מי שרשתות חברתיות ומסרים מדיים אינם זרים לו כי הוא מכיר זאת, נכון יהא לומר, שמידת-ההתרגשות אשר הודעה כזו מעוררת, דרך כלל אינה גבוהה כבחלק מן הפרסומים, שאליהם כיוונו במקורם דיני-הדיבה.

6. עיקרה של הסוגיה – מלכת-משפטנו הוא ומצוי ברעיון היסודי של חופש-הביטוי. ההתפתחות הטכנולוגית הרחיבה, עד מאד, את הנגישות המעשית אל המושג העקרוני הזה. האפשרות להתבטא נעשתה שגורה, נפוצה, מעודדת-שיח ושוויונית יותר. היא קידמה בכך את הטעמים לצידוד בזכות זו ויש הסבורים כי כמו אין חשובה ממנה בתרמיל של זכויות-היסוד של האדם. בד בבד, בהיבטים רבים רודד השיח, התכער והתעוות עד כי נגרע דבר מן המניעים לעודדו מלכתחילה. כך, אף כי הכלל השורשי הוא – חופש-ביטוי לכול, כמעט בכול וכמה שיותר, עשויה לקום שאלת איכותו של השיח – תרומתו לחשיפת-האמת, מוסריותו, התיישבותו עם "עקרון-הנזק" למיל והשאלה אם ראוי להציב לו, בשם אלה, גדרות. כך לא רק בענינים, שכמו מובנים הם מאליהם כאיסור החוקי על הסתה לפגיעה באחר, אלא גם בסוגיות מורכבות יותר כמו זו שלפנינו (ראו, לדוגמה, דעת-יחיד בבג"ץ 10203/03 "המפקד הלאומי" בע"מ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד סב(4) 715, 797 (2008)).

לאמור, מעבר לשאלת-ההגנה על ערכים מתחרים אחרים, כמו הזכות לשם טוב והיא מיסודות-הדילמה בסוגיות של לשון-הרע, עשויה דמותו הרצויה של חופש-הביטוי, בתוך עצמו, להשליך על היקף-ההגנה אשר יש להקנות, או לשלול, מן הפרסומים העומדים לבחינה בפרשות כמו זו. היקף זה של הגנה, זאת ידענו, ביטוי לו גם בשיעורו של פיצוי אשר יש לפסוק לנפגעת.

הנסיבות והשיקולים

7. אמת: מגוון רחב ומאתגר עד מאד של שיקולים מתחרים, המחייבים איזונים ובני-איזונים, שקלא וטריא מורכבות; מתן הדעת לנסיבות פרטניות ולהשלכות כלליות – מלאכה מסובכת למדי, שתיתכנה בה השקפות משפטיות מגוונות ותוצאות שונות בהתאם. מבלי למעט ממשקלם של כל

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

אלה ודווקא משום מורכבותם, יכולים השכל הישר והיגיון-החיים הבריא לשמשנו היטב עמודי-אש וענן, לפחות בחלקה של הדרך. ישאל נא איש את עצמו, וכך שאלתי אני את עצמי ביסודה של הכרעתי זו, מה דינו של אדם, האוחז בידו את מכשיר-הטלפון שלו, ניגש אל יישומון-המסרים המידיים – מעשה שעה בשעתה, ורותם את חירות-הביטוי שלו ואת תחושת-הפרטיות המקננת בו לשליחתה של הודעת-טקסט אחת. כמה מן ההודעות הללו, ששולחים אנו מדי יום ביומו, הן הודעות "מטנפות" במידה כזו או אחרת? כמה מהן רשאיות להתמודד על התואר: דברי-ההגות הנאים של העשור? כמה חשיבה מושקעת, לכתחילה, בשקילת-משמעותן? כמה חשוב, כמה חיוני הוא, עצם-החופש לכתוב אל הזולת כאן ועכשיו?

המענה, אינטואיטיבי במידה רבה, לשאלות הללו חייב, לדעתי, להשתקף בשיעורו של הפיצוי הנפסק. וזאת נזכור: אל השאלה הזו הגענו רק לאחר, שנמצא מקום להשית אחריות משפטית בעולה של לשון-הרע. העילה – נמצאה מוצדקת. הדין – מבקש להתערב. המתבטא יידרש לשאת באחריות למעשהו. מכל אלה אין למעט. אך מהו, ככלל, "מחירה" הנכון של הודעת-טקסט מעוללת שכזו? ומהו המחיר הנגדי, הכרוך בהגבלתה?

8. מצוידים בשאלות הללו ובאינטואיציות, המתעוררות לגביהן, יש לפנות לחילוצן של נסיבותיו המיוחדות של כל מקרה ומקרה. בענין שלפני מתייחד הפרסום, מחד גיסא, בהודעת-טקסט אחת; שיועדה וגם נשלחה לנמענת יחידה; בשיאו של סכסוך עקוב, יצרי וחריף; שגרמה עוגמת-נפש ממשית אך לא כזו שבעקבותיה נחפזה הנפגעת אל הערכאות ושלא גרעה מן המוניטין המקצועי או פגעה במשלח-היד. מאידך גיסא, עלבה ההודעה הזו בבעלת-תפקיד, שלה עצמה אין דבר וחצי דבר עם הסכסוך הזה; שהיא משמשת בו זרועה הארוכה של אחרת; שיש מקום להגן על תפקידה המקצועי, החשוב, בו; שנקלעה לעין-הסערה על לא עוול בכפה ושמוקד-העובדות הנטענות בענינה – בייחוד בענין אישי ורגיש כמו הורות, לא הוכח אמתי כל עיקר. הנתבע, אוסיף, לא הצטער מעולם על ההודעה ששלח. הוא לא חשב כי התובעת ראויה להתנצלות, ולו בדיעבד.

הסכום שנתבע – מופרז

9. ענין אחד נהיר לי היטב והוא, שוב מבלי למעט מן הפגיעה בתובעת, כי אין מכלול זה של נסיבות מצדיק את הנחתה לפניו של בית-המשפט של תביעה בסך של לא פחות ממאה אלף שקלים, אף לא את מחציתו של הסכום הזה אם אקח בחשבון כי התביעה נסובה על שני פרסומים. אך טוב עשתה התובעת משנמלכה, לבסוף, בדעתה לתקן את כתב-התביעה ולא הגדילה את

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

הסכום, ככוונתה תחילה, ל-225 אלף ש"ח. הסכומים הללו לא נולדו, להערכתי, כך סתם. אם עמדה מאחוריהם יותר ממכפלה אריתמטית, חסרת-תוחלת לכשעצמה ואותה גזרה התובעת מהוראתו של סעיף 7 לחוק, הרי זו העובדה כי אלה הם סכומים גבוהים, עגולים ומרתיעים למדי. אם במישור היחסים בין בעלי-דין לבין עצמם, או בין באי-כוחם לבינם (ככלל, לא במקרה הנדון דווקא), משרתים סכומים שכאלה מטרות הולמות, אין פירושו של דבר כי כך הוא בהכרח גם בהיבטיו של הברור השיפוטי. שיעורים אלה של פיצוי, על מנת שיזכו תובעת בבית-המשפט, חייבים לשקף מידה גבוהה עד מאד של פגיעה אפילו במסלול שאינו דורש להוכיח, כנזק, כל שקל ושקל מן הסכום הנתבע.

כשסכומים שכאלה הולמים את נסיבותיה של הפגיעה וכשתובעים מתכוונים, בכנות, להוכיח צידוק לפסיקתם ואף מניחים די ראיות לכך, ראוי בהחלט לפסקם. כשאין אלה פני-הדברים – ואני משוכנע כי במרבית-המקרים, עובר להגשתה של תובענה יודעים אלה ויודעים באי-כוחם המלומדים אם יעלה בכוחם לעשות כן – עלול שכרה של הכברה לצאת בהפסדה. היבט ראשון להפסד זה הוא בניהול-ההליך. כתבתי על כך בעבר:

"כמו מאליו מוליך הדבר לסיבוכו של ההליך. רבות מן התביעות הללו הן, לאמתו של דבר, 'תביעות קטנות' או כאלו, שסדר דין מהיר נגזר למידותיהן. תחת זאת מביאן הסכום הנתבע אל בין כתליו של סדר-הדין הרגיל והוא מורכב, יקר וממושך. שנית, פשרה היא, דרך כלל, אופן ראוי לסיים סכסוך בלשון-הרע. ספק ממשי מרחף מעל היכולת לתרגם הבנה שכזו לתוצאה ראויה ומקובלת במקום, שבו נותרת המסגרת הדיונית – תביעה לפיצוי [בסכום מופרז]" (ת"א (שלום תל אביב-יפו) 20534-06-18 נחום - קופלנד נ' פרץ, בפסקה הרביעית לפסק-דיני (פורסם במאגרים, 31.12.2019)).

10. ברם סכום מופרז בתביעות של לשון-הרע עלול לפגוע גם בתובעים, ועל כך יש להצר עד מאד שכן הסוגיה מתעוררת דווקא כאשר אלה צודקים בעילתם וראויים להגנתו של הדין. במישור המעשי קבעה הפסיקה, ושוב וחזרה וקבעה כי תביעה מופרזת, היינו תביעה שנמצאה מוצדקת מצד-העילה אך לא בהיבט של מלוא-הסעד, מצדיקה את שיפוי של הנתבע, אפילו שהפסיד בה,

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

בגין הוצאות-יתר שהוציא בהגנתו. אף אין מקום להניח לפתחו של נתבע את סכומה, המופרז בעקבותיו של סכום-התביעה, של אגרת-ההליך. בבית-המשפט המחוזי עמדה על כך, באחת הפרשות בלשון-הרע, כבוד השופטת אביגיל כהן:

"קיים פער משמעותי בין סכום התביעה ובין הסכום שנפסק בפועל. דומני – כי מלכתחילה לא היתה הצדקה להגיש תביעה שכזו, בייחוד כאשר מעיינים בפסיקה. התובע זכה בתביעתו והוא זכאי לפסיקת הוצאות, גם אם כי לא למלוא הוצאותיו בפועל. לטעמי, לא היתה הצדקה מלכתחילה להגיש תביעה בסכום שכזה, ועל כן אין זכאות לקבל מהנתבע את מלוא סכום האגרה" (ת"א (מחוזי תל אביב-יפו) 14264-11-14 כנפו נ' גינזבורסקי, בפסקה התשיעית לפסק-דינה (פורסם במאגרים, 4.1.2018)).

כלומר, כמעט על כורחו ייאלץ בית-המשפט לבוא "חשבון" עם תובעים, שהפריזו בתביעתם וככל שהפרזה רבה יותר כך תהא התוצאה טובה פחות לאלה. כך הוא בגריעה מסכומה של הזכייה או מן ההוצאות ומשכר-הטרח, שאלה הוציאו בניהול-תביעתם המוצדקת; כך הוא, בנסיבות חריפות יותר, בחיובם של תובעים אשר זכו, לשלם, בכל זאת, הוצאות לנתבעים אשר הוציאו את דיבתם. ראו, בנוסף למובאה מפסק-דינה של כבוד השופטת כהן לעיל ולא דווקא בהקשרי של לשון-הרע, את ההלכה הפסוקה בערכאות-ערעור – ע"א 164/54 היועץ המשפטי לממשלת ישראל נ' לבני, פ"ד ט 1107, 1117 (1955); ע"א 419/80 הולנדר ושות' בע"מ נ' הוד אוזו בע"מ, פ"ד לו(4) 433, 436 (1982); ע"א 4494/97 סלאח נ' סלאח, בפסקה העשירית (פורסם באתר הרשות השופטת, 4.1.2000); ע"א (מחוזי תל אביב) 2384/01 פלש נ' צימרינג, בפסקה השמינית (פורסם במאגרים, 29.8.2004) וע"א (מחוזי תל אביב) 1815/08 עו"ד וינוגרד נ' שלמה רשת מוסכים ושרותי דרך בע"מ, בפסקה השלישית (פורסם במאגרים, 25.10.2009).

הפיצוי

11. חזרה אל הפרשה דנן. את "מתחם-הפיצוי" הראוי, בנסיבות מתאימות לנסיבותיה של פרשה זו, היינו, הוצאתה של לשון-הרע במסרון יחיד או במסרונים אחדים (ללא עירובם של אמצעי-פרסום נוספים), קבעה פסיקתם החוזרת והנשנית של בתי-המשפט. שיעורי-הפיצויים הועמדו, כשהדברים היו קרובים לקוטב המקל, על אלפים אחדים של שקלים (תא"מ (שלום

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 18-08-39556 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

ראשון לציון) 14403-08-16 ירדני נ' חנו, בפסקה 30 לפסק-דינו של כבוד השופט אבי סתיו (פורסם במאגרים, 8.4.2018); תא"מ (שלום אשדוד) 12115-06-16 דעי נ' מרציאנו, בפסקה 42 לפסק-דינו של כבוד השופט יהודה ליבליין (פורסם במאגרים, 31.5.2018); ת"א (שלום ירושלים) 35855-03-17 ביטון נ' מזרחי, בפסקה 12 לפסק-דינו של כבוד השופט דוד גדעוני (פורסם במאגרים, 11.6.2018); תא"מ (שלום קריות) 14987-04-17 טקסירו נ' ביטון, בפסקה 21 לפסק-דינו של כבוד הרשם הבכיר נדים מורני (פורסם במאגרים, 14.2.2019); ת"ק (תביעות קטנות חדרה) 4152-10-18 בר כוכבא נ' פרי יגור, בפסקה 82 לפסק-דינה של כבוד הרשמת הבכירה טלי מירום (פורסם במאגרים, 19.3.2019); תא"מ (שלום תל אביב-יפו) 35328-10-17 מוניץ נ' שמידט, בפסקה 60 לפסק-דינו של כבוד השופט אודי הקר (פורסם במאגרים, 20.5.2019); ת"ק (תביעות קטנות נתניה) 13609-06-18 וולף נ' סויסה, בפסקה 17 לפסק-דינה של כבוד הרשמת הבכירה אפרת רחלי מאירי (פורסם במאגרים, 24.9.2019); ת"א (שלום אשדוד) 43185-06-16 חירק נ' וי.אי.פי לוקס טרוול בע"מ, בפסקה 50 לפסק-דינו של כבוד השופט ליבליין (פורסם במאגרים, 19.3.2020); ת"א (שלום ראשון לציון) 7792-09-17 צפילוב נ' דודקין, בפסקה 12 לפסק-דינה של כבוד השופטת רבקה ארד (פורסם במאגרים, 7.5.2020) ות"א (שלום עכו) 48691-12-17 זבולוני נ' אסרף (כבוד השופט הבכיר ג'מיל נאסר, פורסם במאגרים, 24.8.2020).

בנסיבות, שנמצאו חמורות יותר הועמד, כמעט ללא חריגים, הפיצוי על סך של עד 12,000 שקלים (תא"מ (שלום עכו) 7224-10-18 זכאי נ' אדרי, בפסקה 71 לפסק-דינו של כבוד הרשם הבכיר ראמי נאסר (פורסם במאגרים, 1.12.2019); ת"א (שלום רחובות) 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי, בפסקה 97 לפסק-דינה של סגנית-הנשיאה, השופטת אפרת פינק (פורסם במאגרים, 21.3.2020) ותא"מ (שלום ירושלים) 25386-02-18 זלמנוביץ נ' הורן, בפסקה החמישית לפסק-דינו של כבוד השופט גד ארנברג (פורסם במאגרים, 6.5.2020). בענין יחיד, שנסיבותיו היו חמורות במיוחד – חמורות ממשית מאלו הנדונות כאן הואיל ונכרכו בכוונה לפגיעה שורשית ורחבת-תפוצה, בידי מתחרה, בבית-העסק של התובעת – פסקתי אני סך של 35 אלף ש"ח (ת"א (שלום תל אביב-יפו) 43039-09-17 קורן נ' קורן (פורסם במאגרים, 11.9.2018). בחריג, ראו את סע"ש (עבודה באר-שבע) 52891-11-14 חטב נ' קימה, בפסקה 36 (פורסם במאגרים, 8.1.2019) ואת תא"מ (שלום תל אביב-יפו) 3904-10-19 אדרי נ' חרובי, בפסקה 11 לפסק-דינה של כבוד הרשמת הבכירה ורדה שוורץ (פורסם במאגרים, 19.8.2020).

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

היכרות זו עם הפסיקה, והיא כמובן נחלתם של כל העוסקים בתחום זה, מקשה עד מאד להבין כיצד זה הועמדה התביעה, ונותרה עומדת, על הסכום הנתבע.

12. מכלול-הנסיבות, שאותו פירטתי לעיל, מוליכני להעמיד את סכומו של הפיצוי ולו זכאית התובעת בשל הודעת-המסרון ששלח הנתבע, על 10,000 ש"ח. לחומרה לקחתי בחשבון את ריבוי-הביטויים שבהודעה, את ההתייחסות האישית-המשפחתית ואת הצורך להגן על עורכת-דין מייצגת. לקולא ייחשבו ההקשר הכללי של ההתכתבות והעובדה, שהייתה זו הודעה יחידה לנמענת יחידה.

פרסום II: רשומה בפייסבוק

13. הפרסום הנוסף שעליו הלינה התובעת מוגן, לשיטתי, מפניה של אחריות בעוולה של לשון-הרע. בתאריך 10.6.2015 נטל הנתבע חלק בדיון בקבוצת-פייסבוק בשם "א' זה אבא", המונה ציבור רחב של משתתפים, גם משתתפות ומטעימה את ענינם של אבות לילדים הנתונים, או שהיו נתונים, להליכים של פרידה ושל גירושין. בדיון, שבו ביקש אחד המשתתפים המלצה על עורך-דין שיוכל לטפל בענינו, המליץ משתתף אחר על התובעת ועל משרדה לאמור:

"ארבע שנים הייתי ללא ביתי.. יש רק דרך אחת לסיים את הסיפור הזה !!! Ben levi Iris Brand Adv".

הנתבע, שחלק על ההמלצה הזו, כתב:

"איריס ברנד היא לא אחת מהם [עורכי-הדין המומלצים], ואין לה מקום פה בקבוצה".

הממליץ לא נשאר חייב וחזר וכתב:

"אוהד [הנתבע].. [אני] לא מכיר אותך אבל אתה מדבר שטויות... Iris Brand Adv החזירה לי את ביתי והעמידה את גרושתי במקומה".

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

הנתבע שב והגיב:

"גם אני לא מכיר אותך אז אל תגיד לי שאני מדבר שטויות. כפי שרשמתי קודם, [התובעת] עזרה לך? שמח בשבילך. במקרה שלי היא נתנה יד להרחקת ביתי ממני, אך הפסידה מספר פעמים בבית המשפט. הכל מתועד ואני עומד מאחורי מה שאני אומר. מקומה לא פה בקבוצה, וכל מי שחשוב לו המאבק של האבות פה, שלא ישתף איתה פעולה!" (הנספח השלישי לתצהיר-התובעת).

14. כלשעצמי, לא הייתי מסווג את הפרסום הזה אפילו לאיזו מן החלופות שבסעיף הראשון לחוק איסור לשון-הרע, משום שלדעתי כבר בסעיף הזה מותקנת מסננת חשובה, שהביטויים הללו לא יוכלו לעבור. לשיטת-אחדים ואני נמנה עמם מונה החוק, ככל דבר-חקיקה המבקש לאזן בין זכויות-יסוד ובין אינטרסים מתחרים, שורה של מסננות ולכל אחת משקל סגולי לפי תכונותיה התרומיות ולפי מיקומה ה"גיאוגרפי". על שלוש המסננות הקבועות, זו אחר זו, בחוק איסור לשון-הרע כתבתי בפרשה אחרת:

"כך הוא, להשקפתי, בשאלת-סיווגו של ביטוי ללשון-הרע לפי הסעיף הראשון לחוק; כך הוא בחלק מן ההגנות, שמקנה החוק ובייחוד אלו שקנייתן כרוכה בפעולה בתום-לב; וכך הוא בקביעתו של שיעורו של פיצוי, בייחוד זה הפטור מן הצורך להוכיח נזק" (ת"א (שלום תל אביב-יפו) 16-01-45100 דר' קפלן נ' פרוץ צור, בפסקה הרביעית לפסק-דיני (פורסם במאגרים, 8.5.2018)).

בשל תפקידו מסנן זה של הסעיף הראשון לחוק אינני סבור כי יש לקרוא את מילותיו כפשוטן. אחרת חזקה על מרבית-הביטויים, הנדונים לפנייהן של הערכאות כי יצלחו את הסעיף הזה ללא קושי. לדעתי, המרכיב אשר דורש כי הפרסום "עלול להשפיל, לבזות ולפגוע" – לשונן המקובצת של ארבע החלופות שבסעיף, נועד לחסום את כניסתם אל בין כתליו של החוק של פרסומים אשר לאור מכלול-הנסיבות אינם נחשבים בעיניו של נמען סביר – אפילו שהם שליליים מטבעם – כאלה שיש בהם לפגוע בשמו הטוב של נושאם.

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

פרסום, שהוא חלק מדיון ומהחלפה של דעות בפורום ציבורי; שנאמר בלשון מתונה ומתוך הבעתה של דעה או של התרשמות לא יכול, כך לשיטתי, לחצות את מפתנו של החוק כבר בסעיף הראשון לו. כך הוא הדבר בייחוד, כשבדיון מושמעת גם דעה הפוכה בדיוק – זו שתורמת לשם הטוב וכשנושא-הפרסום יכול, בקלות רבה, להגיב בו ולהתייחס לעמדה המבוטאת בענינו.

15. אך גם אם תועמד נקודת-המוקד לבחינתה של פרשה זו במרכיב-ההגנות שבחוק – תתייצבנה אילו מהן לימינו של הנתבע. המלצה שלילית על בעלת-מקצוע, כמו הבעת-דעה כי התנהלותה אינה תואמת את מטרותיה של הקבוצה, חוסות ללא קושי תחת כנפיה של ההגנה שבסעיפים 15(2), (3), (5) ואפילו (4) לחוק. אלה הם:

15. הגנת תום לב במשפט אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת

הגנה טובה אם הנתבע עשה את הפרסום

בתום לב באחת הנסיבות האלו:

(1)...

(2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה

הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית

או חברתית לעשות אותו פרסום;

(3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי

כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם

שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו

אדם מעוניין בו ענין אישי כשר;

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות

הנפגע בקשר לענין ציבורי, או על אפיו,

עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה

שהם נתגלו באותה התנהגות;

(5)(א) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות

הנפגע כבא כוחו של בעל-דין...".

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

בחומר-הראיות שלפני לא מצאתי כי השתתפותו זו של הנתבע בדיון בקבוצת-הפייסבוק נעשתה של בתום-לב. לא מצאתי כי הנתבע ביקש לעשות יותר מלחוות את דעתו ומלהשתמש בחופש-הביטוי שלו כדי לבטא בקהל-יעד שהוא מצא, בצדק, רלוונטי לתוכנם של הדברים. התובע צדק, לדעתי, גם בדברים שהוסיף בבית-המשפט לאמור:

"הבן אדם שאני הגבתי לתגובה שלו העיד על המקרה האישי שלו, אני העדתי על המקרה האישי שלי. אני לא השמצתי, אני לא השמצתי, אני לא אמרתי כלום, זכותי [היא] לא להמליץ. בן אדם המליץ, אני לא ממליץ. אני כתבתי את זה בשפה מאוד גבוהה ומאוד ברורה מבלי להשמיץ. עורך דין [צריך להיות] פתוח להמלצות ולדיס-המלצות כל עוד הן נעשות בטעם טוב" (פרוטוקול, בעמ' 69, 71 ו-72).

16. ענין אחד, שבו ביקשתי להעמיק חקר, הוא הקביעה העובדתית שבדברים: "הפסידה מספר פעמים בבית המשפט". הצגתן של עובדות כאמת אינה ענין להבעה של דעה. אין ההגנות האמורות נוגעות לה. תחת זאת זכאי הנתבע, כך לפי קביעתי, ליהנות מן ההגנה שבסעיף 14 לחוק, היא ההגנה של אמת-הפרסום וידועה בכינויה העממי: "אמת דיברתי":

"14. אמת הפרסום במשפט אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

ביקשתי מן הנתבע להתייחס לכך בעדותו בבית-המשפט והדברים שאמר הניחו את דעתי כי הגנת-האמת עומדת לו בנדון. אביא, במקובץ, מן העדות לפני:

"בית-המשפט: השאלה הייתה מהן מספר הפעמים שבהן הפסידה התובעת בבית-משפט.

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

הנתבע:

בפעם הראשונה, למרות שבהסכם הגירושין המקורי שלנו כתוב שמרכז חייה של בתנו המשותפת הינו [XXX], [גרושתי] פתחה באופן חד צדדי את ההסכם וניסתה תוך הסתרה להעביר באופן חד צדדי וללא הסכמה את הבת שלי ל[מקום אחר]. השופט הוציא צו מניעה וקבע שהילדה לא תעבור, זה פעם אחת. פעם שנייה, היא [גרושתי] ניסתה למנוע ממני להוציא את הבת שלי לטיול בחו"ל ודרשה מהשופט לקחת ביטחונות על הדירה שלי ועל רכוש שלי. השופט דחה את הבקשה של ביטחונות (פרוטוקול, בעמ' 70 (השורות לא מוספרו)).

העובדות הללו, שהתובעת לא התכחשה להן, מקימות לנתבע, בדבריו אלה, את ההגנה של אמת-הפרסום. עמדה, שהתובעת כבאת-כוח מייצגת, הציגה ביותר מבקשה אחת בהליך-לפניו של בית-המשפט לענייני-משפחה, נדחו וזהו, לשון עממית, "הפסד בבית-המשפט".

17. די במה שנכתב עד כה לשלול את הטלתה של אחריות, ובכל זאת אוסיף ואטעים כי גם הנזק, שהתובעת טענה כי נגרם לה בעטייה של הרשומה הזו בפייסבוק, לא הוכח כל עיקר. הטענה כאילו בעקבות-הדברים הללו סולקה התובעת מן הקבוצה, וממילא כי היא איבדה לקוחות פוטנציאליים מן האבות-חברי-הקבוצה, לא הוכחה כלל. היא נותרה השערה בעלמא של התובעת, שלא הוסבר על מה היא מתבססת: "לדעתי הוא [הנתבע] דאג לזה", שיערה התובעת. "איך הוא דאג לזה?", היא נשאלה והשיבה: "לא יודעת, תשאל אותו. לא סתם הוציאו אותי מהקבוצה" (פרוטוקול, בעמ' 39). אמת, בראיות שלפני לא הוכח קשר סיבתי בין מעשהו של הנתבע לבין עזיבתה, שאכן אירעה, של התובעת את הקבוצה. שוב לא הוכחה פגיעה במשלח-היד. פגיעה במוניטין, שגם כך היא מורכבת להוכחה – לא נעשה ניסיון של ממש להוכיח. על כן, אפילו שוודאי לא היה נעים לתובעת לקרוא את הדברים, נהיר כי כחלק מחשיפתה המקצועית וכחלק מחברותה בקבוצת-דיון שכזו, עליה להיות ערוכה גם לביטויים, שאינם מחמיאים. אין לה, לשיטתי, עילה לתבוע בלשון-הרע בגלל ביטויים כאלה.

בית-משפט השלום בתל אביב - יפו

5 באוקטובר 2020

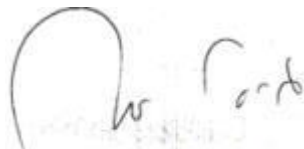
ת"א 39556-08-18 עו"ד ברנד ואח' נ' אירוס ואח'

התוצאה

18. התביעה מתקבלת, אפוא מצד-העילה בכל הנוגע למסרון הפוגעני ונדחית בכל הנוגע לרשומה בקבוצת-פייסבוק. במה שנוגע לפיצוי, הרי שעל הנתבע לפצות את התובעת על הפגיעה הלא ממונית, שגרם לה המסרון, בסך של 10,000 שקלים. הסכום היה נמוך יותר אלמלא מצאתי צורך ממשי להגן על באות ובאי-כוח מייצגים, שהם פה לאחרים ואין להם דבר משל עצמם עם בעלי-הדין הנצים. סכום זה על הנתבע לשלם לתובעת בתוך 30 ימים מיום, שהוא קיבל לידי פסק-דין זה. איחור יוסיף הפרשי-הצמדה ורבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 מיום-החיוב ועד למועד-התשלום בפועל.

19. הפער הממשי בין סכומה, ולו המקורי, של התביעה לבין שיעורו הראוי של פיצוי מוליכני לקבוע כי אין התובעת זכאית לפסיקתן של הוצאות-משפט, אף לא לשכר-טרחה של עורך-דין. את מרביתו של סכום-האגרה יש להניח לבחירתה של התובעת להכביר סכומים; ואילו ההוצאות ושכר-הטרחה, שבהן לפי הערכתי היא נשאה שקולים להוצאות, גבוהות יתר-על-המידה, שנגזרו לנתבע בצורך להתגונן מפניה של תביעה אשר זה היה סכומה.

ניתן היום, י"ז בתשרי התשפ"א, 5 באוקטובר 2020, שלא במעמד-הצדדים.

גיא הימן, שופט

